

Daar vonden ze groepjes van 10—12 witte boschvogeltjes, (*Cephalantera pallens*), 'n orchidee, die nog nooit buiten Zuid-Limburg gevonden is.

Eén van die boschvogeltjes had niet minder dan 16 bloemen! De heeren hebben door een foto dit exemplaar voor de eeuwigheid bewaard en — zoo vertelden ze er in één adem bij — „een onbekende (?) Groninger bioloog heeft de plant meegenomen”....

Da's treurig!

Maar nóg véél, véél treuriger is 't, dat een der heeren botanici zonder blikken of blozen durft schrijven in „De Levende Natuur”:

„ik geef hem — den onbekenden (?) Groninger — geen ongelijk, want anders had ik het gedaan, er stonden er genoeg. Ik hoop alleen maar dat de bloem gedroogd is, want zoo'n plant vindt je maar eens”....

Wee jullie, arme Zuid-Limburgsche planten, die maar ééns gevonden worden!

Bij voorbaat bent ge, 't wordt je o.i. duidelijk genoeg aangezegd, onherroepelijk veroordeeld om „gedroogd” te worden in 't herbarium van den een of anderen hollandschen botanicus-bioloog, die 't (on)geluk heeft jullie op z'n „snuffeltochten” te vinden!!

Herr botanicus heeft 't dan verder over 't verdwijnen van orchideeën in de weilanden tengevolge van kunstmest-strooien. Iets, 'twelk, tusschen twee haakjes gezegd, nog dient bewezen te worden.

Maar omdat hij, a priori reeds, dit verdwijnen ter oorzake van chilisalpete, kalizout en landbouwkalk aanneemt, gaat hij naar Witten, waar hij, in 1919, massa's *Orchis maculata* zag staan in 'n weide.

Waarom gaat hij naar Witten?...

Om.... — hij zegt 't zelf — een aantal planten met kluit uit te steken en naar Holland te sturen!... Tableau!

Gelukkig of ongelukkig vischte mijnheer hier achter 't net.

Er stond er niet een meer!...

Zou 't ook kunnen dat andere heeren botanici uit Holland hem reeds voor geweest waren?...

We kennen zoo langzamerhand in Zuid-Limburg dat soort van lui, hebben staaltjes te veel beleefd van hun verzamelen en uitsteekwoede....

O neen! we zijn nog niet aan 't eind der beschrijving van den „strooptocht”, pardon „snuffeltocht”.

Luister maar!

We geven den „botanisten” 't woord:

„Op een plek — de heeren zitten middelerwijl op den St. Pietersberg — vond ik een orchidee; ik dacht eerst: de bleekbladige wespenorchis, maar veel zwakker en met sterk-roode onderste stengel-leden. Jammer genoeg was de plant nog in knop, maar deze was toch zoo ver, dat ik er niet aan twijfelde, de bruin-roode wespenorchis (*Epipactis rubiginosa*) gevonden te hebben, zoowel voor mij als voor mijn tochtgenooten een nieuwe vondst. Uit den Prodomus wist ik wel, dat de plant bij Maastricht moest voorkomen, maar ik was altijd met Pinksteren in Limburg en de plant bloeit nooit voor half of eind juni. Maar het vroeger voorjaar was mij in zoo verre ter wille geweest, dat ik de plant toch herkennen kon”.

En nu, lezers van 't Maandblad, komt 't mooiste.

„Terwijl ik ditschrijf — aldus onze botanicus — bloeit de plant, die ik met een grooten kluit heb meegenomen, met

donkerroode bloempjes en geurt vrij sterk naar vanille”.

Die plant hebben de heeren, God betere het!, dus ook maar uit Limburg weggepakt...

't Is om te weenen!

Die heeren kunnen niet gelooven wat 'n pret we hadden — na deze vele redenen om ons te ergeren — over wat ze verder schrijven:

„Toen we den berg bijna afgewerkt hadden, kwam een heer en baas ons er af jagen met de vraag, of we de borden met „Verboden Toegang” niet gelezen hadden”.

Kijk, mocht 't zoo al dit soort van „rondsnuffelen-de”, Zuid-Limburg „afwerkende” botanici vergaan!

Da's onze hartgrondige wensch.

JOS. CREMERS.

ZUR NIEDERL. COLEOPTEREN-FAUNA UND LOKAL-FAUNA VON SÜD-LIMBURG.

IV.

Seit April dieses Jahres, wo ich den Bericht über den Stand der Coleopteren-Fauna für das Maandblad einsandte (s. 9ter Jaarg. No. 5—10), schritt die Erforschung der niederländischen Käfer stark voran, so dass über das letzte halbe Jahr viel zu berichten ist.

Die Ent. Berichten No. 113, uitgegeven door de Nederl. Ent. Vereeniging, brachten eine Liste seltener Coleopteren, die bei Gelegenheit der Zomervergadering der Ned. Ent. Ver., Juni 1919, in Valkenburg gefangen wurden. Darunter waren neben anderen Seltenheiten nicht weniger als 7 Erstfunde für die Niederlande und 8 weitere Erstfunde für unsere Lokalfauna. Dieser neue Beweis für den Reichtum unserer Limburger Fauna wird besonders dadurch in's rechte Licht gesetzt, dass die diesjährige Somerversammlung der Ned. Ent. Ver. zu Bergen-op-Zoom, soweit bis heute bekannt ist, kaum etwas für diesen Zweig der Wissenschaft ergab. Auch die Ent. Berichten No. 114 u. 115 brachten neue Resultate, und durch die eigene, wenig ausgedehnte Sammel- und Tauschtätigkeit wurde die Kenntnis unserer Lokal-Fauna, auf die es mir vor allem ankommt, vermehrt. Im ganzen sind wiederum für die niederl. Fauna 20 neue Arten zu verzeichnen, von denen allein 10, also die Hälfte bei uns gefunden wurden; und 18 weitere Arten, die aus anderen Provinzen schon bekannt waren, sind auch in Süd-Limburg konstatiert, so dass wir im Ganze 28 neue Arten zu verzeichnen haben.

1. Neue Arten für die niederl. Fauna, in Süd-Limburg entdeckt:

- 98. *Bembidium stomoides* Dej., Zomervergadering Valkenburg, 6, 19.
- 883ter. *Xantholinus distans* Muls. u. Rey., Gronsveld, 6, 19.
- 1053bis. *Ancyrophorus longipennis* Fairm., Zomervergadering Valkenburg, 6, 19.
- 1230bis. *Liodes nigrita* Schmidt, Dr. A. Reclaire, Valkenburg, 8.
- 2275bis. *Anaspis Regimbarti* Schils., Coll. Everts u. Coll. Rüschkamp, Valkenburg, 6.
- 2279bis. *Tommoxia biguttata* Gylh., Rüschkamp, Valkenburg, 6, 20. Gegen Mittagsschwärmend in der Nähe einiger Fichten.
- 2280bis. *Mordella leucaspis* Küst., Bunde, 7.
- 2475bis. *Pachnophorus pilosus* Rossi, Zomerverg. Valkenburg, 6, 19.

- 2612bis. *Aphthona pygmaea* Kutsch., Zomerverg. Valkenburg, 6, 19.
2910bis. *Bradybatus elongatulus* Boh., Zomerverg. Valkenburg, 6, 19.
Diese Neufunde sind in der Standard-Collection. Everts.

2. Nederl. Arten, die jetzt auch aus Süd-Limburg bekannt wurden. Sie sind daher in meiner Liste im Jaarboek 1919 zu streichen.

126. *Tachys bisulcatus* Nicol., Zöllner, Epen, 6, Coll. Zöllner.
580. *Atheta graminicola* Grav., Rüschk., Valkenburg, 4, Sumpfterrain.
693. *Hygronoma dimidiata* Grav., Rüschk., Valkenburg, 1, Sumpfterrain.
737. *Tachyporus transversalis* Grav., Rüschk., Valkenburg, 8, Sumpfterrain.
971. *Stenus melanarius* Steph., v. d. Wie, Valkenburg, 6.
1158. *Euconus rutilipennis* M. u. R., Rüschk., Valkenburg, 1, Sumpfterrain.
1336. *Plegaderus caesus* Hrbst., Rüschk., Valkenburg, 8, Eichenrinde.
1347. *Phalacrus caricis* St., Lennerz S. J., Valkenburg, 1911—12.
1574. *Cartodere filum* Aubé, Rüschk., Valkenburg, 12, Sumpfterrain. 4. Blüten von *Sambucus racemosus*.
1596. *Laemophloeus bimaculatus* Payk., Rüschk., Valkenburg, 6.
1745. *Dryops luteolus* Er., Rüschk., Valkenburg, 12, Geulufer.
1814. *Cercyon marinus* Ths., Zöllner, S.-Limburg, 5.
1817. *Cercyon granarius* Er., Zöllner, Epen, 6.
2014. *Cardiophorus equiseti* Hrbst., Rüschk., Heerlerheide, 5, Föhren.
2246. *Hymenalia rufipes* F. Rüschk., Valkenburg, im Haus.
2298. *Pyrochroa serraticornis* Scop., Zöllner, Epen 1908. Die Larven dieser Art fand ich August d. Jahres bei Gulpen in grösserer Zahl hinter Eichenrinde.
2854. *Smicronyx jungermanniae* Reich., Rüschk., Valkenburg, 1, Geulufer.
2938. *Gymnetron rostellum* Hrbst. Rüschk., Valkenburg, 8.

Diese Arten sind, ausser No. 126, in der Kollektion Rüschkamp.

3. Neue niederl. Arten, die noch nicht aus Süd-Limburg bekannt sind. Sie müssen m. Liste im Jaarboek 1919 hinzugefügt werden.

- 169bis. *Platynus consimilis* Gylh., Reclaire, Hilversum, 2, Sphagnum.
624bis. *Atheta filum* M. u. R., Reclaire, Hilversum, 2, Sphagnum.
674bis. *Placusa complanata* Er., Reclaire, Baarn, 5.
1072bis. *Crochares angustata* Er., Prof. Weber, Swalmen, 1, Anspüllicht.
1133bis. *Reichenbachia haemoptera* Aubä, v. d. Vaart, Zeeburg, 4.
1501bis. *Atomaria Reitteri* Lövend., Weber, an der Roer, Anspüllicht.
1583bis. *Corticaria foveola* Beck., v. d. Vaart, Amsterdam, 9, im Haus.
2286ter. *Mordellistena Engelharti* Schils., Kempers, Texel, 6; Everts, Berg.-o.-Z., 6.

- 2363bis. *Tetropium Gabrieli* Weise, van Essen, Warnsveld.

- 2409bis. *Donacia antiqua* Kunze, van Eldik, Ankeveen, 5.

4. Verschiedenes.

120. *Ocys quinquestriatus* Gylh. Von dieser seltenen Art fand ich im Aalbecker-Park, Aug., ein aussergewöhnlich kleines Männchen, dunkel rostfarben, mit einem normal grossen, blaugrünen Weibchen unter der abgebrochenen, locker aufgesetzten Spitze eines Sandstein-Sockels. Die Autoren geben als Grösse dieser Art 4—5 mm. an. Wenn *Ocys pumilio* Dfts. auf gleich kleine Exemplare von c. 3 mm. aufgestellt ist, dürfte der Name wohl als var. bei zu behalten sein.

1160. *Scydmaenus tarsatus* M. u. K. Von dieser Art fand ich, neben normalen ein melanistisches Exemplar, Aalbeek, 7, das Everts (Ent. Ber. 115) als nov. aberratio nach dem Finder benannte.

1450. *Rhizophagus politus* Hellw. Unter normalen Exemplaren fand ich bei Valkenburg, 4, unter Pappelrinde ein Exemplar, das am Vorderrand des Halsschildes zwei symmetrische auffällige, tiefe Gruben zeigt. Ich benenne es nov. ab. bifoveolata. Abgegeben an Coll. Everts.

1866. *Hydraena palustris* Ev. ist als nicht bekannt aus Süd-Limburg anzusehen.

Maastricht.

P. F. RÜSCHKAMP, S. J.

EENE MONSTUOSITEIT VAN 'N WIJNGAARDSLAK, HELIX POMATIA L.

De beschrijving van 'n normale Wijngaardslak luidt: „de horen is bolvormig, buikig, scheef geboinbeerd aan de onderzijde, met 5—6 zeer bolle omgangen, die snel in grootte toenemen en een diepen naad tusschen elkander laten; de navel is schuin, gedeeltelijk bedekt. De mond schuin, gerond; de mondrand afgebroken, omgebogen, verdikt en van binnen rosachtig wit. De horen is dik, zeer sterk, met duidelijke dwarsstrepen; meestal rosbruin met drie of vier rosse onduidelijke, in de lengte loopende banden. Ook vindt men meer wit gekleurde huisjes. Daarenboven is ze, zooals trouwens haast allemaal onze inlandsche slakken, rechts gewonden. Links gewonden exemplaren zijn er ook bij *Helix pomatia* hooge uitzonderingen, waarvan zich tot dusverre geen voorwerp in ons Museum bevindt.

Wel is 't Museum in 't bezit eener andere monstrositeit van de Wijngaardslak, afkomstig uit de buurt van Valkenburg. In plaats van bolvormig is dit exemplaar torenvormig en gelijkt, wat vorm aangaat, sprekend op *Vivipara conlecta* Müll., de levendbarende Moerashoornslak.

Bezoekers aan 't Museum mogen niet vergeten dit wonderbaar gevormd huisje eener Wijngaardslak te zien.

JOS. CREMERS.